

УДК: 378.147

А.С. АЛЕКСЕЄНКО, аспірант

С.В. ЯНЕЧКО, аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

Київ, Україна

В.В. ЛЕВЧЕНКО, аспірант

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Традиційна парадигма підприємницької освіти, зорієнтована на прибуток, ефективність та індивідуальний успіх, поступово поступається місцем комплексному підходу, який передбачає баланс економічних, екологічних і соціальних цілей. Відповідно, змінюються як методи навчання, так і роль викладача. На перший план виходить проектно-орієнтоване навчання, яке дозволяє студентам працювати над реальними кейсами, що мають соціальне або екологічне значення, а також рефлексувати над етичними дилемами в бізнес-середовищі. Освітній процес перетворюється на простір критичного мислення, міждисциплінарності та формування ціннісної позиції.

Особливої ваги набуває розвиток так званих навичок комунікації, лідерства, емоційного інтелекту, відповідального прийняття рішень. Вони є важливими не лише для успіху бізнесу, а й для побудови довготривалих партнерських відносин зі спільнотами, інвесторами, клієнтами. Крім того, акцент на соціальній відповідальності вимагає залучення до навчального процесу представників громадського сектору, локальних ініціатив, а також бізнес-структур, які реалізують стратегії.

Зміни у підприємницькій освіті також мають інституційний вимір. Зростає потреба у формуванні освітніх кластерів, інноваційних платформ, інкубаторів соціального підприємництва, де студенти можуть не лише навчатися, а й апробувати власні ініціативи. Така модель взаємодії між освітою та практикою дозволяє перейти від теоретичних декларацій до реального впливу на соціальну дійсність. Успішні приклади інтеграції принципів сталого розвитку в освітній процес уже сьогодні демонструють вищі навчальні заклади, які впроваджують навчальні курси з соціального підприємництва, проводять хакатони на екологічну тематику, або ж включають сталий розвиток у стратегії корпоративної культури самого університету [1-2].

У підсумку можна стверджувати, що трансформація підприємницької освіти в напрямі сталого розвитку та соціальної відповідальності не є епізодичним трендом, а відображенням глибших цивілізаційних змін. Вона вимагає не лише зміни змісту навчання, а й переосмислення самої мети підприємництва у XXI столітті. Освіта повинна не просто давати інструменти для досягнення успіху, але й формувати внутрішню здатність впливати на світ у спосіб, що відповідає цінностям сталості, солідарності та відповідальності.

Тенденція до інтеграції сталого розвитку в підприємницьку освіту також передбачає зміну принципів оцінювання ефективності освітніх програм. Традиційна орієнтація виключно на показники засвоєння знань або здатності до створення бізнес-планів

поступається місцем системам, які враховують соціальний вплив студентських проєктів, рівень етичної зрілості рішень, а також готовність до роботи в умовах невизначеності та соціальної складності. Освітні установи все частіше звертаються до так званого "підприємницького портфоліо", що дозволяє накопичувати реальні кейси залучення студентів до соціально значущих ініціатив або сталих стартапів.

Варто також зазначити, що ключову роль у цій трансформації відіграє цифровізація. Сучасні освітні платформи надають доступ до глобальних практик відповідального підприємництва, курсів з впровадження екологічно ощадних технологій, міжнародних баз даних та бізнес-симуляцій, у яких сталий розвиток є невід'ємним елементом успіху компанії. Таким чином, цифрове середовище сприяє не лише інтернаціоналізації підприємницької освіти, а й зміцненню глобальної свідомості студентів, для яких соціальна цінність бізнесу стає звичною категорією мислення.

Крім формальних освітніх програм, дедалі більшу роль у формуванні відповідального підприємця відіграє неформальна освіта – участь у волонтерських ініціативах, молодіжних громадських проєктах, екологічних кампаніях або менторських програмах. Цей пласт навчання створює середовище, у якому студенти навчаються через співпереживання, діалог і досвід колективної дії. Формується новий тип підприємця – не просто менеджера, а громадянина, який бачить себе частиною більш широкої екосистеми взаємозалежностей.

Усе це вимагає переосмислення ролі закладу освіти: університет чи бізнес-школа більше не може залишатися ізольованим центром знань, а має перетворитися на відкриту платформу суспільних змін. Важливо, щоб адміністративне та педагогічне керівництво таких закладів саме демонструвало приклад сталості – у політиках енергозбереження, закупівель, організації простору, академічної доброчесності. Лише тоді цінності, які транслюються на рівні змісту освіти, знайдуть своє практичне підтвердження в повсякденному житті освітньої спільноти [2-3].

Отже, трансформація підприємницької освіти в контексті сталого розвитку й соціальної відповідальності вимагає не фрагментарних змін, а системного переосмислення ролі освіти в економічному та соціальному розвитку. Така освіта має формувати підприємців, здатних не тільки до створення фінансово успішних проєктів, але й до побудови бізнесів, що генерують позитивний вплив на суспільство, довкілля та майбутнє людства. У цьому полягає місія сучасного підприємницького навчання — не просто передавати знання, а формувати нову культуру господарювання.

Література

1. Гнатенко, І. А. (2021). Моделювання сценаріїв стійкого розвитку підприємств в умовах глобалізації та діджиталізації: управлінський аспект. *Інвестиції: практика та досвід*, (16), 20-25.
2. Васильчак, С. В., Гнатенко, І. А., Жовніренко, О. В., & Рубежанська, В. О. (2021). Моделювання інноваційної системи управління національною економікою: формування фінансового та людського капіталу. *Ефективна економіка*, (8).
3. Бухаріна, Л. М. (2018). Підприємницька освіта як передумова розвитку економіки на регіональному рівні. *Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства: тези I Міжнародної науково-практичної конференції Житомир: ЖДТУ*, 498-501.